

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
וצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תפז

ערב שבת-קודש
פרשת חיי-שורה
כ"ו במרחשוון ה'תשס"ד

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לוח השבוע

המשך זה לזה], ומה טוב – מתורתם של
שלושת אבות החסידות: הבעש"ט, המגיד
ואדמו"ר הזקן, ומה-טוב – שבכל יום יוסיפו
בלימוד, הן בכמות והן באיכות, החל מהעניין
שהזמן גרמא – תורתו של כ"ק אדמו"ר
האמצעי, שהיא באופן ד"רחובות הנהר" כולל
ובמיוחד – בספרים החדשים שנדפסו
לאחרונה, ומצווה גוררת מצווה – מתורתם
של כל הנשיאים, ועד לתורתו של נשיא
דורנו¹³. ונוסף על הלימוד עצמו – ישתדלו כל
אחד ואחת בהפצת המעיינות הוצה, לפעול על
עוד יהודים שיעשו כן.

13) וכבר יצא לאור ילקוט מותאם להצעה זו: "ילקוט רבותינו נשיאינו, מחולק לימי חודש כסליו", צפת היתשים.

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש
הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

לוח השבוע

להפצת שיטת חסידות הב"ד. ובפרט החל מהימים י' בכסלו, י"ט בכסלו ואילך, וסידור הדברים בפרסום המתאים. ולא רק בהגיוע החרדי בלבד, אלא גם זה שלעת-עתה עדיין אינו חרדי, הנמצא לעת-עתה 'חוצה'".¹¹

שתי הצעות שהציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בזה:¹²

(א) בהתאם לזה שחודש כסלו הוא "חודש חסיד", לבטא זאת בכך שבמשך החודש יערכו התוועדות חסידיות בכל מקום ומקום, הן לאנשים והן לנשים (כמוכן, בנפרד), וכדאי גם לצרף את הטף. בהתוועדות אלה ידברו דברי תורה ויעודרו להוסיף בלימוד התורה, נגלה וחסידות, ובהפצת היהדות והמעיינות חוצה. ובמיוחד – בימים-טובים החסידים דחודש זה, החל מ' כסלו ואילך בכל יום, בכל מקום וחוג לפי עניינו, עד להתוועדות הכי גדולה ביום י"ט כסלו, ראש-השנה לחסידות, וכפעולה נמשכת – גם בימים שלאחרי זה, ובפרט בימי חנוכה, סיום החודש.

(ב) בכל יום בחודש כסלו ילמדו כל אחד מהאנשים הנשים והטף (ומה טוב – ברבים, בעת התוועדות הנ"ל וכיצא בהן) עניין (נוסף) בתורת החסידות, מתורתם של כל אחד מרבותינו נשיאינו [הן של כל אחד מהם בנפרד, והן כפי שהם קשורים יחד ומהווים

אחד עם פירוש רש"י, ואפשר להוסיף עוד פירושים, מהמזמור בתהילים המתאים לגילו של כל אחד ואחד. ואם המזמור קצר ואין בו י"ב פסוקים (ל"ב חודשי השנה), וכן בשנה מעוברת, כופלים את הפסוקים, כך שמספרם יעלה למספר חודשי השנה. ואם המזמור מרובה בפסוקים, לומדים שני פסוקים או יותר בכל ראש-חודש.

תספורת: נוהגים שלא להסתפר בראש-חודש, אפילו אם חל בערב-שבת, ואף תספורת-מצווה לילד בהגיעו לגיל שלוש תידחה למוצאי-שבת.¹³

יום רביעי

ב' דראש-חודש כסלו

היום הנדיר "ראש-חודש כסלו"

בלילה עורכים התוועדות חסידיות, זכר למה ש"ק אדמו"ר נשיא דורנו נרפא ממחלתו בתשל"ח ויצא לביתו.¹⁴

חודש כסלו: חודש כסלו הרי בכלל מוצלח יותר מאשר החודש שלפניו ושלאחוריו.¹⁵

מצד ריבוי הימים-טובים שבו, נעשה כל החודש כמו יום-טוב, ועד שפועל גם בחודש מרחשוון שלפניו (שאינו בו אפילו יום-טוב אחד) שנחשב כמו ערב יום-טוב.¹⁶

"נחיצות גדולה לנצל את חודש כסלו

7) ראה ישעיה הלכה ומנהגי או"ח ח"ב עמ' שב שדן בזה, ומסיים: "ולדעתי יש לעשותה (תיכף) לאחר ראש-חודש". וכן במענה שלאחיו. סיבת הוריות בזה, ראה שם עמ' שא. 8) לאחר האירוע שהיה בשמיני-עצרת באותה שנה. פרשת הדברים בארוכה בקונטרס 'ראש חודש כסלו' (הוצאת יפרצתי, כפר-חב"ד תנש"א). סעודת ההודיה התקיימה רק ביאות חנוכה. כן חובר לכבוד העניין 'מארשי' מיוחד (ע"י הרה"ח ר' פייטל ש"י (ברצ"ל) הלוי לוי. כנראה, הושר לראשונה ברי"ח כסלו תשמ"ג) המארשי מופיע בקלטת-שמע של ילדי ליובאוויטש – לונדון בשם 'ימי ארמיה'. צד א. 9) מענה לעניין קביעת זמן לטיפול רפואי – לקוטר-שיחות כרך כ ס"ע 569. 10) סה"ש תשמי"ט ח"א עמ' 78 ובהערה 1. 11) אגרות קודש ח"ה עמ' כ"ל. 12) ספר-השיחות תשמי"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ו במרחשוון ה'תשס"ד – ג' בכסלו ה'תשס"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	כ"ו במרחשוון	ה' תפילין ומזוזה וס"ת. פרק ב-ד.	ה' דעות. פרק ה.	מ"ע ג.
ש"ק	כ"ז במרחשוון	פרק ה-ז.	פרק ו.	מ"ע טו. יח.
א'	כ"ח במרחשוון	פרק ח-י.	פרק ז.	מ"ע יז.
ב'	כ"ט במרחשוון	ה' ציצית.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	ה' תלמוד תורה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע יד.
ג'	ל' במרחשוון	ה' ברכות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ב.	מ"ע יט.
ד'	א' בכסלו	פרק ד-ו.	פרק ג.	מ"ע יט.
ה'	ב' בכסלו	פרק ז-ט.	פרק ד.	מ"ע יט.
ו'	ג' בכסלו	פרק י-יא. ה' מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע יט. רטו.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
א', כ"ו במרחשוון	4.11	4.59	5.21	6.20	8.48	11.26	11.56	4.38.2	5.04
ש"ק, כ"ז במרחשוון	4.12	4.59	5.22	6.21	8.49	11.27	11.57	4.37.8	5.04
א', כ"ח במרחשוון	4.13	5.00	5.22	6.22	8.50	11.27	11.57	4.37.5	5.04
ב', כ"ט במרחשוון	4.13	5.01	5.23	6.23	8.50	11.27	11.57	4.37.2	5.03
ג', ל' במרחשוון	4.14	5.02	5.24	6.23	8.51	11.27	11.57	4.36.9	5.03
ד', א' בכסלו	4.15	5.03	5.25	6.24	8.51	11.28	11.58	4.36.7	5.03
ה', ב' בכסלו	4.15	5.03	5.26	6.25	8.52	11.28	11.58	4.36.4	5.03
ו', ג' בכסלו	4.16	5.04	5.26	6.26	8.52	11.28	11.58	4.36.2	5.02

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להתמיר לפי העניין. *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
חיי-שרה	4.02	5.16	4.16	5.17	4.06	5.15	4.20	5.19
תולדות	4.00	5.15	4.14	5.16	4.04	5.14	4.18	5.18

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מרו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש, פרשת חיי-שרה

כ"ז במרחשוון, מברכים החודש
[פירוט מנהגי שבת מברכים נדפס לאחרונה
ב'התקשרות' לשבת בראשית, גיליון תפג].
אמירת תהילים בהשכמה.
ברכת החודש: המולד – ביום שני בבוקר
בשעה 5:55 ו-7 חלקים. ראש-חודש כסלו ביום
השלישי וביום הרביעי.
אין אומרים 'אב הרחמים'.
יום התועדות.

"בשבת זו כבר צריכים להתחיל בהכנות
הדרושות לקראת "מבצע חנוכה", כדי שיוכלו
לארגן מבעוד מועד ש"מבצע חנוכה" יהיה
באופן של "שטורעם", ובאופן ד"לכתחילה
אריבער". ומכיוון שכל ענייני החודש כלולים
ב"ראש חודש", ובפרט כאשר מדובר אודות
חנוכה שהוא בסוף חודש כסלו – "נעוץ
תחילתן בסופן וסופן בתחילתן" – אזי צריכים
להתחיל בכל עניינים אלו מראש חודש כסלו,
ולכן צריכים לעורר אודות עניין זה בשבת
מברכים חודש כסלו".

יום שני, כ"ט במרחשוון

ערב-ראש-חודש

במנהג אין אומרים תחנון.

יום שלישי

ל' במרחשוון, א' דראש-חודש כסלו

[כמה ממנהגי ראש-חודש נדפסו לאחרונה
ב'התקשרות', גיליון תפג. כאן נזכרו מנהגים
נוספים].

אומרים את ההלל כסדר התפילה, והמאחרים
לתפילה בציבור לא יאמרוהו לפני התפילה או
בפסקי-דומרה, כי אמירתו על הסדר חשובה
יותר מאמירתו בציבור.²

בסיום ההלל אומרים: "יהללוך ה' אלוקיני
כל מעשיך" בהשמטת תיבת 'על'. מיד לאחר
מכן, אומרים: "ואברהם זקן... זכריה... –
כל זאת יחד אומרים שלוש פעמים. גם הש"ץ
אומר זאת לפני קדיש תתקבל.

מנהג הנשים שלא לעשות מלאכות
מסויימות בראש-חודש.³

מנהג עתיק ללמוד בכל ראש-חודש פסוק

1) 'יתורת-מנחם – התועדות' תשמ"ג ח"א עמ' 514,
ובכ"מ.

2) בשנים הראשונות סיפר הרה"ח רי"ל שי גורנו בשם
הרבי בשם אדמו"ר מהור"י צ בשם אדמו"ר מהור"ש ב,
שאין לומר הלל שלא כסדר התפילה, כי אחר-כך, כשיתפלל
שמו"י ללא הלל, יחא זה כמו "אין אלטע עבאקענע בולקע"
[=חלה ישנה שנאפתה מזמן]. וראה ק"החיים סי' תכב
סי'ק לח בשם שלמי ציבור: "ואין דעת האר"י זלה"ה נוחה...
לומר דברים שלא כסדרן". זאת למרות שעל-פי הגלגה פסק
אדה"י סי' תפח סי'ג לומר הלל עם הציבור גם אם הוא
קודם התפילה, כשם שפסק בסי' נב סי'א לדלו בפסקי-
דומרה כדי להתפלל בציבור, ולמעשה נמנעים מזה כמבואר
באג"ק חיי"ח עמ' פא. ועייני חיי"ח עמ' סז, שאף שרבותינו

שלוחו כמותו - כמותו ממש!

שליח הוא נושא הפכים – מצד אחד עליו להיות מציאות לעצמו
ומצד שני להיות במל' לגמרי למשלח □ על השליח לדעת כי הוא
פועל מכוח המשלח ואם הוא שוכח זאת, הוא חדל להיות שליח
□ את הכוח למלא את השליחות בעולם מקבלים מהשליחות
הראשונה בתורה, שליחות אליעזר בעניין נישואי יצחק ורבקה □
משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. השייכות של עבודת השליחות (של
השלוחים שנתאספו לכינוס השלוחים העולמי)
עם משיח צדקנו – תוכן בהסברת שייכותו של
משיח עצמו עם עניין וגדר השליחות בכלל:
על הפסוק "שלח נא ביד תשלח" (שאמר
משה להקב"ה כשהקב"ה שלחו להוציא את
בני-ישראל ממצרים) אומרים חו"ל:¹ "אמר
(משה) לפניו, ריבוננו-של-עולם, שלח נא ביד
תשלח – ביד משיח שהוא עתיד לגלות", ועל-
פי זה יש לומר, שבמשיח יש גדר של שליח
על-פי תורה. משיח הוא השליח ("שלח...
תשלח") של הקב"ה לגאול את ישראל.²

ב. העניין יובן בהקדמת הביאור בכללות גדר
השליחות בתורה, החל מהשליחות הראשונה
שמסופרת בתורה (ובאריכות הפרטים)³

ג. הביאור בזה בפנימיות העניינים: בלקושי-
תורה בסופו (פרשת ברכה) מאבר כ"ק אדמו"ר
הזקן, שנישואי יצחק ורבקה הם עניין הכי כללי
בתורה ובכל סדר ההשתלשלות, המשקף את

בפרשתנו⁴ – השליחות שלח אברהם את
אליעזר למצוא ולעשות שידוך עבור יצחק בנו,
והאופן שאליעזר ביצע אחר-כך בפועל את
שליחותו, בשידוך יצחק ורבקה.
אליעזר היה מסור לגמרי לאברהם (בהיותו
עבדו), ולכן גם כאשר שלחו לעשות את
השידוך עבור יצחק – הוא היה (לא כשדכן,
שהוא מציאות לעצמו, אלא) בבחינת שליח,
שכל מציאותו היא מציאות המשלח, ולכן היה
אברהם יכול להשאיר ברשותו "כל אשר לו"
בלי שום ספק כדבר.⁵

ד. שמות ד.ג.
1) מדרש לקח-טוב עה"פ, וראה פדר"א פ"מ: ביד
אוחו איש שאתה עתיד לשלוח כו' שנאמר הנה
אנוכי שולח לכם את אליהו הנביא גו' (מבשר
הגאולה). וראה לקו"ש ח"א עמ' 8 הערות 2-3.
2) דאף שבקשת משה לא נתקבלה בפועל (אבל
ראה לקמן בפנים), אין זה שולל דברי משה
שמיחה הוא שליח לגאול ישראל לעתיד.
3) ראה גם שיחת ש"פ חיי-שרה תשמ"ט (ה"ש)
ח"א עמ' 58 ואילך). תש"נ (ה"ש ח"א עמ' 130
ואילך).

4) כדב ואילך.
5) באגרת בראשית פמ"ה [מו] (ועד"ז הוא
בתנחומא (באבער) ויצא ג): מהו המושל...
שהשליטו על כל מה שיש לו, ואמר לו אפילו
אתה מאבד מה שיש לי – וקח אשה לבני משם,
מיד ויקח העבד עשרה וגו' אבל גם זה הוא (לא
איבוד סתם לטובתו וכיו"ב, כ"א) רק בשליחותו
של אברהם – ככדי לקחת אשה ליצחק.
6) בסוף ה"ביאור ע"פ (ברכה לגד), תורה ציונה"
– צו, סע"ג ואילך, וראה גם סה"מ תקס"ג עמ'
לו ואילך. תו"ח פרשתנו קלה,א ואילך. אה"ת

כללות עבודת האדם – יחוד מ"ה (יצחק) וב"ן (רבקה); וזהו הייחוד של הנשמה (מ"ה) והגוף (ב"ן) של כל יהודי, עד – שלימות הייחוד והנישואין בין ישראל (כנשמות בגופים) לקב"ה, ישראל וקוב"ה כולא חד¹⁴, כפי שזה יהיה בגאולה האמיתית והשלימה (לאחר ההתחלה בזה, באירוסין, בשעת מתן-תורה¹⁵).

שבוה מתבטא כללות עבודת האדם בקיום התורה והמצוות בעולם הזה הגשמי – הייחוד של מ"ה וב"ן: החידוש של מתן-תורה מתבטא בזה, שאז נתבטלה הגזירה שהפרידה בין "עליונים" ל"תחתונים"¹⁶ (רוחניות וגשמיות, מ"ה וב"ן), ואז ניתן הכוח לחבר ולאחד גשמיות ורוחניות, שהגוף הגשמי¹⁷ והדבר הגשמי ייעשה קדוש, עד לחפצא של קדושה¹⁸, ושלימות יחוד זה (של מ"ה וב"ן), בתכלית השלימות והגילוי, יהיה בגאולה האמיתית והשלימה.

על פי זה מבאר בלקוטי-תורה, מדוע התורה מאריכה אודות שליחות אליעזר (עד ש"פרשה של אליעזר כפולה בתורה¹⁹) שכן "זה היה עניין שליחות דאליעזר, לברר ולהמשיך יחוד זה" של יצחק ורבקה (מ"ה וב"ן); זה הביא "להמשיך בחינת הייחוד ממש, שהוא בחינת נישואין ופנימיות"²⁰.

ובפשטות: רבקה היתה מצויה בפדן ארם (בחוץ-לארץ) אצל בתואל הארמי ולבן הארמי (כשושנה בין החוחים²¹), בחינת ב"ן, ושליחותו של אליעזר התבטאה בכך, שעליו להוציאה משם ולהביאה להיות אשה ליצחק (עולה

ד. אבל עדיין צריך הסברה²²: על-פי האמור (שהאריכות בתורה בעניין נישואי יצחק ורבקה היא משום שנישואיהם מבטאים את העניין הכללי של יחוד מ"ה וב"ן) היתה צריכה להיות עיקר האריכות בעצם השידוך של יצחק ורבקה (שאליעזר פעל), ולא בשליחותו ובפעולתו של אליעזר בהכנה לייחוד (מ"ה וב"ן); מדוע מאריכה התורה בשליחות עצמה – איך

14 פרשתנו קבו, ואילך. סה"מ ת"ר עמ' ל ואילך.
15 ראה חז"ל עג,א.
16 כמאחז"ל (שמו"ר ספט"ו) "העולם הזה אירוסין היו... אבל לימות המשיח יהיו נישואין".
17 תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.
18 ראה תניא פמ"ט (סט, סע"ב ואילך) "ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החומרי כו".
19 והרי "ובנו בחרת" היה ב"מ"ת (ראה שו"ע אדה"ז א"ח ס"ו ס"ד).
20 ראה בארוכה לקו"ש חט"ז עמ' 212 ואילך. וש"ג.
21 פרשי פ"ר שנתנו כד, מב. מב"ר פ"ס, ה.

14 ל' הלקו"ת שם צו,ד.
15 שה"ש ב,ב. ב"ר פס"ג, ד.
16 שם פס"ד, ג. פרשי תולדות כה,כו. כו,ב.
17 בראשית ב,כד.
18 פרשי"ר פ"ג נח. וראה ב"ר פ"ל, ו.
19 פרשתינו כד, לד.
20 ראה שיחת ש"פ לך"לך ס"ב (התוועדויות תשנ"ב ח"א עמ' 254 ואילך). וש"ג.
21 שמות ג,יב.
22 יתרו כב, ו. ואתחנן ה,ו.
23 ראה גם שיחת ש"פ ח"ש תש"ג ס"ב ואילך.

פרשת חיי-שרה

ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען (כג,ב)

בזוהר (ח"א קכב) פירשו:

"ותמת שרה" – זה הגוף; "בקרית ארבע" – אלו ארבע היסודות – אש, רוח, מים ועפר, המתפרדים בשעת מיתה; "היא חברון" – ארבע היסודות היו מחוברים בגוף בחייו; "בארץ כנען" – בעולם הזה.

מדוע נקרא העולם הזה "ארץ כנען"? – מפרש כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע:

"כנען" מורה על מסחר, ככתוב (הושע יב) "כנען בידו מאזני מרמה". העולם הזה נקרא "ארץ כנען", כי הנשמה יורדת לעולם הזה כדי לעשות "מסחר", דהיינו, לרכוש לה תורה ומעשים טובים. דבר זה אפשרי אך ורק בעולם הזה, כדכתיב (דברים ז), "היום לעשותם".

(ספר המאמרים אידיש, עמ' 91)

ויבא אברהם לספור לשרה ולבכותה (כג,ב)

לספור לשרה ולבכותה: ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל-ידי בשורת העקידה, שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט - פדחה נשמתה ממנה ומתה (רש"י)

מדוע בשורת העקידה גרמה למיתת שרה, והרי אין זה הכרח שבשורה כזאת (ר"ל) תגרם למיתה, ומדוע אצל שרה גרם הדבר למיתה?

ביאור הדבר: שרה נתבשרה שתי בשורות בזו אחר זו, והן עוררו אצלה רגשות הפוכים: בתחילה נתבשרה ש"נודמן בנה לשחיטה", דבר שגרם לה חרדה וצער עמוקים ביותר, ומיד לאחר מכן הודיעו לה שיצחק לא נשחט בפועל, ובשורה זאת גרמה לה עונג ושמחה נעלים ביותר. שרה לא היתה מסוגלת להכיל את שני הרגשות המנוגדים האלו, וזה גרם למיתתה.

(משיחת מוצאי שבת-קודש פי חיי-שרה תש"מ)

בכסף מלא יתננה לי (כג,ט)

בכסף מלא: אשלם כל שווייה (רש"י)

יש לדקדק בזה: מאי קא-משמע-לן? והרי זה מובן מפשטות הכתוב!

אלא רש"י בא לפרש שתיבת "מלא" מתייחסת לשרה – שאברהם שילם את המחיר המלא של השדה, ואינה מתייחסת לכסף – שאברהם שילם במטבעות מלאים במשקלם (כפי שפירש רש"י להלן בפסוק טז).

הדבר מוכח מתשובת אברהם לבני חת: הם ביקשו לתת לו את השדה חנם ("איש ממנו לא יכלה ממך"), ואילו הוא סירב לקבלה בתור מתנה או במחיר מוזל, אלא בכסף מלא – מחיר מלא של השדה. אך אם נפרש שהכוונה לסוג מעולה של מטבעות, אין תשובתו מעניין דבריהם, שהרי איש לא דיבר על טיב המטבעות.

(לקוטי-שיחות, כרך ג, עמ' 60-62)

שאברהם השביעו וציווהו את כל הפרטים לאן יילך, וכיצד אליעזר קיים את שליחותו בפועל? מזה גופא מובן, ששליחותו של אליעזר נוגעת לעצם העניין של יחוד מ"ה וב"ן שהוא פעל. ויש לומר אחד הביאורים בזה – ועל-פי

אליעזר היה "שליח" דווקא ולא סתם "שדכן", שכן אצל "שליח" ישנה השלימות של יחוד מ"ה וב"ן, שהמציאות שלו נעשית כמותו דהמשלח

זה יובן הטעם (הפנימי) מדוע אליעזר היה דווקא שליח (ולא שדכן) – שכן כדי לפעול את העבודה וההמשכה של יחוד מ"ה וב"ן, צריך להיות כך גם אצל האדם שפועל זאת, שיהיה מציאות בפני עצמו (ב"ן), ומציאות זו תבטל ותתאחד עם המשלח (מ"ה), שהוא עניינו של שליח דווקא²⁴:

שליח מורכב משני עניינים הפוכים: (א) עליו להיות מציאות נפרדת מהמשלח, בר-דעת בפני עצמו²⁵. (ב) עליו להיות בטל למשלח, להכיר שהוא שליח שלו, ולא לשנות מרצון ודעת המשלח, אם הוא משנה מדעת המשלח, הוא חדל להיות שליח²⁶, עד שהוא יודע שהוא הולך למלא את השליחות בכוח זה שהמשלח מינהו לשליח, ושלוחו של אדם כמותו, עד כמותו ממש.

וזהו התוכן של יחוד מ"ה וב"ן: הנשמה (מ"ה) של יהודי מאוחדת בגלוי עם הקב"ה – "נשמה שנתת בי טהורה היא"²⁷ עד שהיא "חלק אלוהי ממעל"²⁸, השליחות של יהודי – על-ידי שהקב"ה שלח למטה את נשמתו בגוף הגשמי, בעולם גשמי (ב"ן), "אתה בראת, אתה

הנשמה, והגוף יתבטל לנשמה (עושים נפשם עיקר וגופם טפל²⁹) עד שהגוף והנשמה יתאחדו, על-ידי העבודה בקיום התורה והמצוות, שהם דווקא בדברים גשמיים, להמשיך ולגלות את אור הקדושה בגשמיות העולם, כך שבכל עניין שיהודי עושה, תהיה ניכרת ההתאחדות של נשמתו וגופו (מ"ה וב"ן) עם הקב"ה, "שלוחו של אדם (העליון)"³⁰ כמותו", עד "כמותו ממש" (העניין השני בשליח).

ולכן היה אליעזר בגדר שליח דווקא כדי לפעול את נישואי יצחק ורבקה, שכן אצל שליח יש השלימות של יחוד מ"ה וב"ן, שהמציאות שלו נעשית כמותו דהמשלח (מה- שאין-כן שדכן).

ועל-פי זה מובן גם-כן, מדוע נתן אברהם "כל אשר לו" למילוי שליחות זו (נישואי יצחק ורבקה) – שכן היחוד של מ"ה וב"ן – ששלימותו תהיה בגאולה האמיתית והשלימה – חובק את כל העניינים של כל סדר ההשתלשלות וכל התורה ומצוותיה וכו', כך שאין שום דבר חוץ ממנו. לכן נתן אברהם לפני

24) ראה גם שיחת ש"פ ח"ש תשמ"ט ס"ה. תש"נ שם.
25) גיטין כג, א.
26) רמב"ם הל' שלוחין ושותפין פ"א ה"ב ואילך. שו"ע חו"מ סי' קפב ס"ב ואילך.
27) נוסח ברכות השחר. וראה לקו"ת האוינו ע"א, ואילך. דרושים ליהי"כ פ"ט, א. ובכ"מ.
28) איוב לא, ב. תניא רפ"ב.
29) ראה תניא פל"ב.
30) ראה לקו"ת ויקרא א, ג.

בוימגרטן ז"ל מכתביו הכלליים של הרבי לקראת השנה החדשה ביידיש ובאנגלית. למרות קשייו הכלכליים וכו' הלך והדפיס אלף מכתבים ביידיש ואלף בשפת-המדינה, והפיצם. כשדיווח על-כך לרבי נענה:

תשואת-חן תשואת-חן על הבשורות-טובות והלואי שעל-כל-פנים יפעול עליו השמחה שצריכה להיות מזה והרמת הרוח וכו'.

דרכה של חב"ד

ונחתום בדברים כלליים שאמר הרבי לגבי אופן עבודת השליחות ו"דרכה של חב"ד" "בשיחת שבת-קודש פרשת חיי-שרה תשמ"ז לרגל כינוס השלוחים הרביעי שהתחיל באותה שבת (ספר השליחות, קה"ת תשמ"ז, עמ' 388):

אין צורך להוכיח שדרכה של חב"ד ושלוחי חב"ד היא דווקא מתוך אהבת ישראל ובדרכי נועם ודרכי שלום – כיוון שזוהי מהות חב"ד וליובאוויטש – אהבת ישראל ואחדות ישראל... חב"ד לוחמת בעבירות, ולא בחוטאים. ואדרבה – את החוטאים משתדלים להחזיר בתשובה. ודאי שאסור להעניק י'כשרי להנהגת החוטאים, וצריכים להבהיר לאחרים שלא יתנהגו כמותם; אך זוהי עדיין מלחמה ביחטאים ולא ביחוטאים. ודוגמא לכך: האיסור וחילול השם שבבשר הטריפה, הנה ההתנגדות היא לבשר הטריפה, אבל לא לקצב...

ברוח הדברים העיד הרבי על עצמו כשעורר לתקן עניינים בקו ד'סור מרע' כי איננו נוקב בשמות האנשים אלא מדבר על העניינים, כדי שיתוקנו.

כן "כל אשר לו", ובפרט שגם הכוח לפעול את יחוד מ"ה וב"ן (כפי שנתגלה במתן-תורה) בא מאברהם.

ד. על-פי זה יובן עניינו של משיח בתור שליח ("שלח נא ביד) תשלח":

משיח הוא השליח, שעל-ידו נפעלת שלימות עניין השליחות – יחוד מ"ה וב"ן [שהחל בשליחות אליעזר בנישואי יצחק ורבקה] – השליחות של הקב"ה להביא את הגאולה האמיתית והשלמה, שאז יהיה שלימות הייחוד של הנשמה והגוף, ישראל וקוב"ה כולא חד, וגם בעולם – שלימות הגילוי של אלוקות בעולם הזה הגשמי, באופן שהעולם כולו נעשה דירה לו יתברך בתחתונים³¹.

על-פי זה מובן מדוע יש במשיח עצמו (גם) הגדר של שליח, שמתבטא בחיבור וייחוד בין שני עניינים (יחוד מ"ה וב"ן): מציאות לעצמו, כביכול, של נשמה בגוף, בשר ודם, [כפסק-דין הרמב"ם³², שמש"ח הוא "מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצוות כדור אביו כו", ו"לחום מלחמת ה'", דבר המוכיח שהוא נמצא בעולם שבו קיימים מנגדים, שמשום כך הוא צריך לנהל מלחמה וניצח³³], ויחד עם זאת – שלוחו של אדם (העליון) כמותו ממש.

שכן כדי לפעול את יחוד הנשמה והגוף בישראל (על-ידי "כוח כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה"), וייחוד הרוחניות והגשמיות בעולם, צריכים להיות בו עצמו שני העניינים והתאחדותם יחדיו.

על-פי זה יובן התוכן של בקשת משה "שלח נא ביד תשלח" – בבקשה והצעה זו רצה משה לפעול – ופעל בפועל – את החיבור וההתאחדות של "גואל ראשון" (משה) ו"גואל אחרון" (משיח):

משה מצד עצמו, עניינו (בעיקר) חכמה (תורה), כמו שכתוב³⁴ "זכרו תורת משה עבדי", ומשה קיבל תורה מסיני, משיח מצד עצמו, עניינו (בעיקר) מלכות – "יעמוד מלך מבית דוד"³⁵. ויש לומר, שזהו על-דרך החילוק בין מעלת המשפיע (חכמה, ראש הספירות) ומעלת המקבל (מלכות), על-דרך החילוק בין אור השמש (משפיע) ואור הלבנה (מקבל, מלכות, הקשור עם דוד מלכא משיחא³⁶):

"משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו", הוא קיבל את כל התורה, שהיא מקור כל ההשפעות, וממנה נמשך הכוח על כל העניינים, כולל – הכוח לגאולה (גם הגאולה האחרונה):

עניינו של משיח הוא "גואל אחרון" שהוא בא בסוף העבודה (מלכות, סוף הספירות) בסוף זמן הגלות, אבל יש בזה מעלת המקבל, שעל-ידי ביטולו הוא כולל בתוכו בפנימיות את כל ההשפעות מלמעלה, ואדרבה – אור המקבל מגיע ונובע מדרגה נעלית יותר מאור המשפיע, כפי שיתגלה בגאולה האמיתית והשלמה, ש"נקבה תסוכב גבר", מעלת הגוף של יהודי (לגבי נשמתו), שדווקא בו נמצא כוח העצמות³⁶, ועד שלעתיד לבוא הנשמה נזונית מן הגוף³⁷, ולכן דווקא משיח יביא את הגאולה – הגאולה והשלימות של כל העניינים, גם של משה רבנו.

(ר"ה כהא ובפרש"י), "ועתיד להתחדש כמותה, וכנסת ישראל תחזור להתרבה בבעלה שהוא הקב"ה דוגמת הלבנה המתחדשת עם ההמה.

כמ"ש (תהילים פד,יא) שמש ומגן ה' כו" (רמ"א או"ח סתכ"ו ס"ב).

(36) ראה תניא אגה"ק ס"ב (קל, ריש ע"ב). סה"ש תורת שלום עמ' 120 ואילך.

(37) המשך וככה תרל"ז פצ"א-ב. וראה גם סה"ש תו"ש ס"ע 127 ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב תיגב. ובכ"מ.

(31) ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקתי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

(32) ה' מלכים פ"א ה"ד.

(33) בהמשך ל' הרמב"ם שם (כרפוס רומי ואמשטרם. וכן בכת"י תימן): אם עשה והצליח ונצח כו'.

(34) מלאכי ג,כב. וראה שבת פט.א. שמו"ר פ"ל, ו"ש"ג.

(35) כמודגש בזה שאומרים בנוסח קידוש לבנה "דוד מלך ישראל חי וקיים", ש"נמשל ללבנה"

ליובאוויטש, ונהפך מן הקצה אל הקצה כו'.

"הוריו לא רצו שילמוד בישיבה כו' ונאלץ ללכת לאוניברסיטה וגמר לימודי שנתיים ובעיצומם הפסיק והלך ללמוד ב-770 לשנה. והוא באמת התמים הראשון שנוסע מכאן ממש, פירות אוסטרליה".

מוסיף הנ"ל וכותב: "אולי ניתן לקשור זאת בעובדה שהשבוע מלאו ארבע שנים מעת שנתבשרו השלוחים הראשונים שנוסעים לאוסטרליה ובשבת פרשת תצווה ח' באדר ראשון התקיימה התוועדות (לא נכחתי בה, אבל תעיינו בהנחה) והרבי התבטא אז שיביאו: "נשמות, פירות, עניינים וניצוצות כו"; וידוע בשיחות (משנת תרס"א ותש"ב) שג' שנים הראשונות ברוחניות הם בחינת עורלה ואי אפשר ליהנות מהם, רק בשנה הרביעית הם נטע-רבעי והם קודש הילולים וצריכים להביאם לירושלים עיר הקודש. וכך בנידון זה ונקווה שתהיה זו התחלה טובה לפירותיה של אוסטרליה ופתיחת הצינור...".

שמחה של מצווה

במוצ"ק פרשת חיי-שרה תשכ"ט דיווח אחד הת' ב-770 על מסיבת 'צאתכם לשלום' שהתקיימה לכבוד נסיעת אחד האברכים הצעירים לשליחות.

אחת הנקודות שעליהן עמד הרב חודוקוב, שנאם במסיבה, הייתה חשיבות עריכת 'צאתכם לשלום'. הוא אמר שהדבר מעניק כוח הן לנוסע והן למשתתפים. השליח רואה שחבריו משתתפים בשמחתו, והמשתתפים בעצמם מתעוררים וחשים בגודל עניין השליחות, שזה יגרום שגם זמנם שלהם יגיע בקרוב לצאת לשליחות.

זאת, הוסיף ואמר הרב חודוקוב, בנוסף על העיקר – שמחה של מצווה, שהרי השליחות היא מצווה.

יישר-כוח על הסכמת ההורים

מעשה ביהודי (כפר חב"ד' גליון 900 עמ' 211-210) שלא רצה שבנו ייסע לשליחות כי תיכנן לשלב אותו בעסקיו אך בנו נסע בסופו של דבר לשליחות. בערב פסח כשעבר לפני הרבי בעת חלוקת מצות העניק לו הרבי מצה שלימה ונימק זאת בכך שהוא אפשר לילדים שלו לנסוע לשליחות...

"שהשלוחים יפעלו"

בחורף של שנת תשכ"ד פנה אל הרבי איש ציבור וכתב לרבי אודות המצב הירוד במדינה פלונית וכו' וסיים את מכתבו "אשר מאמין בשלוחי חב"ד יעשו [=יפעלו] בזה וכו'". בתגובה שיגר לו הרבי איגרת (באר"ח אדר תשכ"ד) ובה כתב:

והתקווה חזקה אשר סיומ מכתבו אינו מפרשו שבזה כבר עשה המוטל עליו, כי אם יחקור וידרוש בכל מקום שידו מגעת ובכל אופן שיוכל לפעול בנוגע לתקון המצב והצלתו, ובפרט שתיכף בתחילת מכתבו כותב שהסכנה ידועה לו.

הרבי ממשיך:

וידועה הוראת מורנו הבעש"ט, שכל ענין שאיש הישראלי שומע או רואה, הרי זה הוראה בעבודת השם שלו, וודאי יכול לפעול בזה מה והרי ידוע המצב שם מכבר אף שלעת-עתה כאן לא נמצא מוצא ותיקון וכו' אף שממשיכים להתעניין בזה.

הרבי ממשיך שהואיל והכול בהשגחה-פרטית "עלי החובה (והזכות) לעוררו על ההכרח לקבוע עתים גם בלימוד פנימיות התורה שדורנו נתגלתה בתורת החסידות".

כן ארשה לי להביע תקוותי על-פי מכתבו בהערכת פעולות חב"ד, אשר עושה ככל יכולתו לסייע מוסדות חב"ד אשר בעיר לונדון וגם על ידינו משפיע בכיוון האמור.

שמחה והרמת-רוח

ימים ספורים לפני ראש השנה תשכ"ו הגיעו לידי השליח בארגנטינה הרה"ח הרב ר' דובער

השליחות לצפת

בחודש שבט תשל"ו עלתה הקבוצה הראשונה של השלוחים לארצנו הקדושה (אחריה נשלחו עוד קבוצות – בתשל"ז ותשל"ח). להלן פרסום ראשון של תוכן דברי כ"ק אדמו"ר להרב קפלן אודות השליחות לצפת (בלתי מוגה):

הכוונה ב[שיגור] שלוחים אלו היא כפי שדובר בהתוועדות חיווק ועידוד עבור יהודי ארץ-ישראל ובחוף-לארץ, והכוונה הפנימית של השליחות היא הפצת היהדות, כולל להיות דוגמא חיה עליידי לימוד בהתמדה ושקידה נגלה וחסידות, וכל רואיהם יכירום שהם לומדישע כולל יונגעלייט [=אברכי כולל למדנים] ובזמנים הפנויים לעסוק בהפצת היהדות.

עברית במנטא אמריקני...

הרב קפלן עצמו נבחר אישית על-ידי הרבי בשנת תשל"ג לעלות לאה"ק ולהקים את קריית-חב"ד בצפת, שתהיה במרכז צפת, במקום בולט. ב"חידות" מיוחדת בט"ז בתמוז תשל"ג קיבל הלה הוראות מפורטות מהרבי ובין השאר שאל אותו הרבי (כפר חב"ד) גליון 814 עמ' 46):

הרבי: באיזו שפה תדבר [כשתגיע לארץ]?
הרב קפלן השיב: "תלוי במקום".
הרבי: האם אתה יכול לדבר בעברית?
הרב קפלן: "קצת".
הרבי: בהברה ספרדית?
הרב קפלן: קצת.
הרבי: האם דיברת פעם [בעברית בהברה ספרדית]?

הרב קפלן: פעם, לפני בני עדות המזרח במונטריאל.
הרבי: איך זה היה?
הרב קפלן רמו שהיה בינוני.
הרבי: אס-כן זה טוב. (ובחיוך): לדבר עברית רהוטה – טויג ניט [=אין זה ראוי], כי אז יחשורו שאתה ישראלי. איני יודע למה, אבל בפועל פארלירט מען זיך דארטן אינגאנצן פאר

אן אמריקאנער [=הם מתבטלים שם לחלוטין לפני אמריקני], ולכן טוב יותר שיכירו בדיבורך שאתה אמריקני...

המקרופון לא חסר

בשנת תשכ"ב שיגר הרבי קבוצת תלמידים-שלוחים משיבת תומכי תמימים המרכזית ב-770 לשיבת תומכי-תמימים בלוד (ראה על שליחות זו במדור זה, גליון קיח).

כמידי שנה (התמים) גליון יז עמ' 104-105), נערכה גם באותה שנה הוועידה השנתית של צא"ח בארץ-הקודש, ואחד התלמידים – הרה"ח ר' חיים שלום-דובער שיחי ליפסקר – הוזמן במהלך הכינוס לחזור על מאמרי דא"ח ששמעו מהרבי בחודש תשרי.

בחודש כסלו, ביום ההולדת של אחיו, נכנס אביו הרה"ח ר' יעקב ליפסקר ע"ה עם בנו (האח) ל"חידות". במהלך הדברים שאל הרבי את האב אם הוא מקבל מכתבים מבנו? לאחר מכן פנה הרבי שוב: "האם הוא דיבר?". ואז הרבי החל לספר בעצמו: "בוועידת צא"ח בארץ, אמר המנחה 'קעת יחזור זה וזה מאמר דא"ח מ... זה וזה...'. והרבי המשיך: 'המיקרופון לא עבד – אבל שמעו אותו באולם כאילו היה לו מיקרופון!... אם רצונכם, יכולים אתם להכנס לאימי [=הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה] שיש לה תמונות מהוועידה הנ"ל". והרבי סיים: "הוא עניו?..."

'פירות' השליחות לאוסטרליה

ביום ג' לפרשת תצווה תשל"א כתב הת' יעקב-יהודה-לייב אלטיין, שהיה אז שליח ביישיבה באוסטרליה (קבוצה שנייה), לחבריו בארץ-הקודש וכי-770 איגרת ובה הוא מספר: "ביום שני השבוע נסע תמים מעיר סידיני שלמד ביישיבה גדולה (בשנה השניה לשהותם של השלוחים הראשונים) לחסות בצל חצרות קודשנו שנה תמימה. בחור זה בא מבית של כאלה שאינם הידידים הטובים של

ויש לומר, שעל-ידי זה שמשה הצליח לפעול ש"שלח נא ביד תשלח", על-ידי זה ש"גואל ראשון הוא גואל אחרון", נפעל הייחוד של שני העניינים והמעלות – אשר משיח מכיל בקירבו שני עניינים ומעלות: נוסף לזה שהוא הגדול" ו"מאור הקטן"⁴⁷ [כידוע ש"גם את העולם נתן בליבם"⁴⁸, בכל יהודי משתקפים כל ענייני העולם] – עבודתו כמשפיע (שמשי), ועבודתו כמקבל (לבנה), שעל-ידי זה נעשה "להאיר על הארץ" באור חוזר (על-דרך

"משיח" בנימטרייה "שליח" בתוספת עשר – שכן שלימות גילוי המשיח הוא על-ידי זה שהוא מבצע את עבודתו כשליח עם כל עשר כוחות נפשו

מתלמידי יותר מכולם"⁴⁹, וכיו"ב). ויש בזה מה שאין בזה. ובפרטיות, אלה שני העניינים שצריכים להיות בשליח: (א) ביטול למשלח (על-דרך לבנה). ו(ב) מציאות בפני עצמו, בר-דעת, שחושב ומבין בעצמו, באמצעות שכלו האישי, כיצד עליו למלא את שליחותו – "להאיר על הארץ".

ומזה שמשה ומשיח עומדים בהתאחדות ("גואל ראשון הוא גואל אחרון"), נמשך מעין זה גם בעבודת כל יהודי, שבתור שליח יתאחדו בו שני העניינים. [ויש לומר, שזה מרומז גם במילה "שמשי", שיש לה שני פירושים: שמש – המאירה, "להאיר על הארץ", ו"שמשי", מלשון שימוש – הביטול של השליח, מצד זה ש"אני נבראתי שמש את קוני", עד ש"אני לא נבראתי אלא שמש את קוני"⁵⁰].

מלך, הוא (גם) רב"כ (חכמה), וילמד תורה את כל העם כולו"³⁹, כולל למשה רבנו והאבות כו"⁴⁰ [ועל-דרך-זה במשה – יש לו גם מעלת המלך"⁴¹, "ויהי בישורן מלך"⁴²]. ויש לומר, שזה מרומז גם בכך ש"משיח" הוא בגימטריה "שליח" בתוספת עשר"⁴³ – שכן שלימות גילוי המשיח הוא על-ידי זה שהוא מבצע את עבודתו כשליח עם כל עשר כוחות נפשו מחכמה ועד מלכות.

1. על-פי הידוע, שכל יהודי יש בו מבחינת משה" ומבחינת משיח"⁴⁴ מזה מובן שבכל יהודי יש מעין שני העניינים הנ"ל: כל יהודי הוא שליח של הקב"ה "לשמשי את קונו". כללות שליחותו מתבטאת ב"להאיר על הארץ"⁴⁶ להאיר את העולם כולו באור הקדושה ובאור האלוקי. ובזה יש בכללות שני אופנים, על-דרך "שני המאורות הגדולים" "מאור

44 תניא רפמ"ב.
 45 מאור-עניינים ס"פ פינחס.
 46 בראשית א, טו.
 47 שם, טז.
 48 קהלת ג, יא. וראה לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב.
 49 תענית ז, א.
 50 כ"ה גירסת הש"ס כתי" (אוסף כתבי-היד של תלמוד בבלי, ירושלמי תשכ"ד) במשנה וברייתא סוף קידושין, וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמיה רמו רעו.

ועל-פי המדובר לעיל, שהכוח על עניין השליחות בכלל נובע מהשליחות הראשונה שבתורה – השליחות ששלח אברהם את אליעזר לעשות את השידוך של יצחק ורבקה – מובן גם-כן, שכשם שבשליחות הראשונה נתן אברהם (המשלח) "כל אשר לו", הואיל וזה נוגע למילוי השליחות בשלימותה, שכל הפרטים והעניינים יהיו חדורים בנקודה הכללית של יחוד מ"ה וב"ן (נישואי יצחק ורבקה), כך בכל שליחות ושליחות של יהודי "לשמש את קוני", הוא מקבל כביכול "כל אשר לו" מהמשלח (הקב"ה), עד הכוח של עצמותו ומהותו יתברך (הכולל את "כל אשר לו") כדי

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת חיי-שרה, כ"ה במרחשוון, מבה"ח כסלו, ה'תשנ"ב – פתיחת כינוס השלוחים העולמי; יתורת-מנחם – התוועדות ה'תשנ"ב כרך א עמ' 286-296 – תרגום מיידיש)

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות" שירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

המרכזי באוסטרליה הגה"ח ר' יצחק-דוד גרונר שי' ששהה אז בבית חיינו.

"במקומות שחרשו וזרעו"

ומכאן לשליחויות נוספות. בחודש סיוון תשי"ב הגיע לארץ-הקודש בשליחות הרבי הרה"ח ר' שלום שיחי' חסקינד, אחרי שביקר גם במרוקו. על שליחות זו כותב הרבי כי"ט בסיוון תשי"ב (אגרות-קודש כרך ו עמ' קלב):

בטח ימים אלו יגיע לארץ-הקודש ת"ו הרה"ג והרה"ח מו"ה שלום שי' חסקינד, בתור אחד מצעירי-אגודת-חב"ד דכאן, וגם בתור שלוחי, למסור פ"ש (=פרישת שלום) ולהנוער בייחוד ולעבור בהמחנות והמעברות וכו', באותן המקומות שחרשו וזרעו, או שעדיין לא חרשו ולא זרעו, ושיש לעשות כזה עתה. ותקוותי שיסדרו הדבר באופן המתאים ביותר, ובוודאי יהיה, כמו בכל שאר העניינים של כ"ק מו"ח אדמו"ר, בהצלחה מופלגה.

"בא מארצות-הברית..."

מספר ימים לאחר מכן (בכ"ג בסיוון) כותב הרבי באותו ענין ל"הנהלת אגודת חב"ד באה"ק ת"ו" (אגרות-קודש כרך כא עמ' קסד):

בקרב יבוא לאה"ק ת"ו הרה"ג הרה"ח ווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מוה"ר שלום שי' חסקינד, אשר ברצוני שיבקר בכל המוסדות, מחנות ומעברות וכו', ושתי כוונות לי בזה: הא) שישמשו בביקורו לעניין הרמת הרוח כיוון שבא מארצות-הברית ומדבר אנגלית וכו', וגם-כן להפחדה במקום שצריך להפחדה [=הכוונה למחות נגד העברתם על הדת של ילדי העולים]. אשר במילא כדאי לסדר שיבקר עמו כל המוסדות המתאימים (ולא דווקא משלנו) וכן אצל הרבנים הראשיים וכו', ובטח יעשו גם-כן פרסום המתאים בעתונים...

הרב חסקינד נכנס לרבי ל'יחודות' אור לי"א בניסן תשי"ב (עליה סופר במקום אחר), והדי ביקוריו במרוקו, אירופה ועוד, מרומזים במקומות רבים בדפוס [ראה אגרות-קודש כרך ו עמ' קע"ד, כרך ז עמ' עז"ע, בטאון חב"ד, עבודת הקודש במרוקו (ליפסקר). ועוד]

מטרתו חשובה ורבת-גוונים. חסידים אלו הקימו גרעינים להפצת התורה והחסידות בארצות מגוריהם הרבות. עומדים הם בקשר אמיץ עם האדמו"ר שליט"א, שולחים לו ידיעה ממקור ראשון על חייהן של העדות היהודיות בחלקי עולם שונים, ומשמשים הם כצינורות של ברכה להביא את השפעתו המבורכת של האדמו"ר שליט"א, במישרין או בעקיפין, אף לארצות נדחות ורחוקות ביותר."

להיות קשור למי שלמעלה

בהתוועדות שבת-קודש פרשת וישלח תשכ"ג הקדיש הרבי שיחה שלמה בעניין פירוש רש"י "מלאכים ממש" (שיחות-קודש תשכ"ג עמ' 73-75) בין השאר נשמעו במהלכה ביטויים ייחודיים:

עבודה זו של שיגור שלוחים לכל מקום כדי להפיץ המעיינות חוצה, כלומר להפוך את החוצה ל"מעיינות" (עבודת התשובה) החלה כבר מהבעל-שם-טוב שחידש דרך זו בשנת יתבוא עליו ברכה, שראשית יש להשתדל להיטיב את מצבו הגשמי של היהודי, שכן אהבת ישראל מהווה כלי לאהבת ה', ויתר על כן, ש"כולא חד", ויתירה על אהבת ה' שהרי אוהב מה שהאהוב אוהב.

ההוראה שנלמדה מכך באותה שיחה מופיעה בשיחה המוגהת שהופיעה בשנת תשל"ג (לקוטי-שיחות כרך י עמ' 107-108). אך בשיחה הבלתי מוגהת אנו מוצאים קטעים מרתקים (שם, עמ' 75):

אין לטעון לא יארד'י כלל (למטה). על כך ייאמר, לא: יש לרדת למטה, "בתחתית ההר", שם מצוי מקווה הטהרה ויזרקתי עליכם מים טהורים, וכדי להגיע אל מקווה הטהרה יש ללכת ליחוצהי דווקא, אך מכיוון ש"כל הדרכים בחזקת סכנה" הדרך חלקלקה, ישנה אפוא העצה – להיות קשור למי שלמעלה הימנו... זאת מגלה רש"י: על השלוחים להתקשר להמשלח... ובאופן זה יכול הוא לבצע השליחות... להפיץ ולגלות ש"הוי אחד ושמו אחד".

ברשימת אחד התמימים נרשם כי ב-770 דובר אז כי השיחה נאמרה לכבוד השליח

שלוחים מסורים במרוקו

"נמצאים [=במרוקו] עשירות מוסדות חינוך משלנו ובראשם עומדים אנשים מסורים העוקבים אחרי כל פרט מחיי התלמידים והתלמידות, לא רק בשעות בהן נמצאים במוסדות החינוך אלא גם בשעות שלפניהן ושלאחריהן ובהימצאם בבית וברחוב" – כך העיד הרבי על עבודתם המסורה של השלוחים במרוקו במכתבו (מיום ה' בתמוז ה'תשי"ח) – לקוטי-שיחות (כרך כב עמ' 397) לאיש עליית הנוער בארץ הקודש.

זהירות יתרה

אגב הזכירנו את השלוחים והשליחות במרוקו, הנה איגרת מעניינת ששלח הרבי לשר"ר הראשון שפעל במרוקו, הרה"ח ר' מיכאל ליפסקר (ז"ל) בשנת תשי"א (חוברת 'עשרים שנה עבודת הקודש במרוקו' עמ' יח): ונקודה הכללית בזה היא, שאצל הספרדים יש כמה וכמה עניינים של צניעות בנוגע לנשים וגם לנערות וקטנות שקיבלו עליהם במשך כמה דורות... צריך להיזהר ביותר שלא יאמרו שמיום בוא ליובאוויטש למחנם באו מקדושה חמורה לקדושה קלה. ובמילא מובן, שמתחילה צריך לחקור אצל החרדים והזקנים שהם באיזה מנהג נהגו אבותיהם בהנייל וגם אם צריך בזה איזה שינויים – יהיה השינוי באופן כזה שלא יהיה מזה לעז שבאו מקדושה כו'.

בכל רחבי תבל

ב'סקירה קצרה' על "עבודת הלשכה של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש", ששוגרה לנשיא שו"ר בשנת תשי"ד (פורסמה ב'צדי"ק למלך', חוברת ו', עמ' 140-134) מסופר על השלוחים, אם כי לא ננקב בשם זה במפורש (שם עמ' 136): "פיזורם של חסידיו הבי"ד בכל רחבי תבל – שתוכנן בחלקו הגדול ע"י אדמו"ר שליט"א עצמו (מאחר שבדרך כלל לא יקבע חסיד את מקום מגוריו מבלי לשאול בעצת האדמו"ר) –

ועד 'אגודת חסידי הבי"ד' (ביום ט' במרחשוון תשמ"ט – 'צדי"ק למלך', חוברת ז, עמ' 264 ואילך). הרבי פתח ואמר (ביידיש. אחר-כך הגיה את הדברים וצילומם מופיע שם. לפנינו ב'תרגום חופשי'):

השנה בחודש תשרי היו כאן נציגים של יותר מקומות מתמיד. היתה לי הנאה גדולה לראות ש"גדיים נעשו תיישים" והשלוחים כבר ממנים שלוחים. היתה לי הנאה מהסתדרותם ושהם אף גדלו וראויים שישיעו ויעודדו יותר מעד עתה. דרוש, אפוא, ועד עמו ויכלו להיוועץ, כולל באי כוח מכאן, ושימסרו את הדברים שיש למסור ואם יש צורך להעניק עצות כיצד להרחיב את העבודה יותר מעד עתה...

אחרים, במקומות אחרים כבר גדלו ואי אפשר לתת להם פקודות, כפי שהיה הסדר עד עתה, שהם היו מדווחים ומכאן נתנו להם פקודות. מצד גודל הצלחתם, והם יודעים על אתר כפי שהמצב נראה ומה דרוש. הם כבר גדלו ואפשר לסמוך עליהם. הגיע הזמן לדעתי שיצרנו לאותם שהם מכמה מדינות מארץ-ישראל, קאליפורניה ועוד מדינות, שבהן ישנה פעילות רחבה. ובעת הצורך אפשר להתקשר אליהם טלפונית, ואז הרי כאילו הם נוכחים כאן...

בהמשך ביקש הרבי ועורר על חשיבות ניהול ניירת חוקית לכל מוסד ושליח וכו'.

"קשה למנות את כולם"

אך נשוב מעט לתקופה הראשונה של השליחות בעולם.

"קשה אמנם למנות את כולם", אמר הרבי בהתוועדות י"ט בכסלו תש"כ ('ספר השליחות' עמ' 234) ופירט רק את "השלוחים בפרזי אשר בצרפת, במילנו שבאשליה, בקזבלנקה ובמקנס שבמרוקו, ביוהנסבורג שבדרום אפריקה, ובכל מקום ומקום".

קודם לכן הזכיר את עולי רוסיה שהתיישבו בכפר-חב"ד ואת אלה שנותרו ברוסיה. מאז ועד היום נוספו עליהם כהנה וכהנה.

הכול חדור בנקודה אחת - קבלת פני משיח צדקנו

כיצד יתכונן ויכין השליח את עצמו ומביבתו לקבלת פני משיח?

ההוראה בפועל שיש להוציא בעומדנו עתה בהתחלה ובפתיחה של "כנוס השלוחים העולמי": לכל לראש – צריך לצאת בהכרזה ובהודעה לכל השלוחים, שעבודת השליחות עכשיו ושל כל יהודי מתבטאת בזה – שיקבלו את פני משיח צדקנו.

כלומר: כל הפרטים בעבודת השליחות של הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, צריכים להיות חדורים בנקודה זו – כיצד זה מוליך לקבלת משיח צדקנו.

וכמודגש בנושא הכינוס – "כל ימי חיך להביא לימות המשיח": כל ענייני העבודה (בכל ימי חיך, ובכל יום עצמו – בכל פרטי ושעות היום) צריכים להיות חדורים ב"להביא לימות המשיח", לא רק "לרבות" (כפי שכתוב בכמה מקומות), שהוא (השליח) עומד ומחכה שמשיח יבוא ואז הוא יטול חלק בזה ויהנה מזה וכו', אלא "להביא" הוא עושה כל התלוי בו כדי "להביא לימות המשיח" לשון רבים, לא רק ההתחלה של יום אחד, אלא של ימות (לשון רבים) – ימות המשיח (לא רק כאשר המשיח הוא "בחזקת משיח" אלא כל ימות המשיח – גם השלימות של "משיח ודאי" וכו').

והכוונה בפשטות היא – שמכינוס השלוחים צריכות לבוא ולהביא החלטות טובות כיצד כל שליח צריך להתכונן בעצמו ולהכין את כל היהודים במקומו ובעירו וכו' לקבלת פני משיח צדקנו, על-ידי שהוא מסביר את עניינו של משיח, כמבואר בתורה שבכתב ושבעל-פה, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד על-ידי לימוד ענייני משיח וגאולה, ובפרט באופן של חכמה, בינה ודעת.

והיות שזוהי העבודה בזמן הזה, הרי מובן שזה שייך לכל יהודי, בלי יוצא מן הכלל כלל.

ויהי-צדון, שעל-ידי שכל שליח ימלא את תפקידו בשלימות, בכל עשר כוחות הנפש, ובפרט שכל השלוחים יתאחדו וייכנסו בזה – יביאו תיכף ומיד ממש את (הגילוי ושלימות של) השליח העיקרי והאמיתי, יחד עם גילוי עשר הכוחות שלו – "שלא נא ביד תשלח", השליח שברורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – וכפי שהיה ברור שלפניו, שכ"ק מו"ח אדמו"ר נתאחד עם אביו, אשר הוא היה בנו יחידו, כך שיש את השלימות של כל "שבעת קני המנורה", כל השבע דורות.

ועוד ועיקר: מאחר שכבר סיימו את עבודת השליחות – בא כל שליח אל המשלח האמיתי, הקב"ה, ומודיע: עשיתי את שליחותי, ועכשיו הגיע הזמן שאתה, כביכול, תעשה את שליחותך [שגם הקב"ה הוא שליח ("מגיד דבריו ליעקב גו"), וביחד עם עשר הספירות הרי עצמותו ומהותו בעצמו, כביכול, הוא משיח צדקנו]: "שלא נא ביד תשלח" – שלא לנו את משיח צדקנו בפועל! ממש!

(מהתוועדות שבת קודש פרשת חיי-שרה ה'תשנ"ב; יתורת-מנחם – התוועדות ה'תשנ"ב כרך א עמ' 298-299 – תרגום מיידיש)

"חסיד צריך לעשות עוד חסיד"

חסיד הוא חלק מעצמותו של הרבי

בנוגע לעבודה בפועל – שהחל משבת מברכים חודש כסלו, צריכים להוסיף בהפצת המעיינות דתורת החסידות חוצה.

ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר – בשבת פרשת חיי-שרה שנת תש"א – "א חסיד דארף מאכן נאך א חסיד" (חסיד צריך לעשות עוד חסיד),

והוסיף לברך, שהמצווה הראשונה בתורה היא "פרו ורבו", וכיוון שגם הסדר בתורה הוא בדיוק (שלכן דורשים סמוכין), מובן, שההוראה (תורה מלשון הוראה) מזה ש"פרו ורבו" היא המצווה הראשונה שבתורה, היא, שבראש ובראשונה דורשים שיהודי יעשה עוד, וכמו כן צריך חסיד לעשות עוד חסיד.

וסיים, שזה שבכוחו של חסיד לעשות עוד חסיד, הוא, מפני שחסיד הוא "א שטיק (חלק מעצמותו של הרבי)!"

ויש להוסיף, שהעבודה ד"פרו ורבו", שכל חסיד יעשה עוד חסיד, היא לא רק ביחס להזולת כפשוטו, אלא גם ביחס לעצמו.

– אצל צדיקים [שמועטים הם, כמארו"ל "ראה הקב"ה בצדיקים שהם מועטים כו"], שייכת העבודה ד"פרו ורבו" (לעשות עוד חסיד) רק ביחס להזולת; אבל אצל בינונים [שסדר העבודה שלהם שייך לכל אדם, שהרי "מידת הבינוני היא מידת כל אדם ואחריה כל אדם ימשוך", וכידוע הפתגם "הלוואי בינוני!"], הרי זה שייך גם ביחס לעצמו –

בנוגע לנפשו הבהמית, שזהו ה"אינו חסיד" ("דער עולם/שער") שבו [ויתירה מזה – כדאיתא בליקוטי-תורה ש"גויים הם הגוף ונפש הבהמית", "הגויים... שבקרבך", היינו, שנפש הבהמית נקראת "גוי"], ולכן, צריך כל אחד לקחת את עצמו ("זיך נעמען") ולקחת על עצמו ("נעמען אויף זיך") את העבודה של "פרו ורבו" בנוגע לנפשו הבהמית – לעשותו חסיד [...]

עבודה מתוך שמחה דווקא

ועל-פי האמור לעיל (בהמאמר) שהעבודה צריכה להיות בשמחה דווקא, מובן, שגם העבודה ד"פרו ורבו" ביחס לנפשו הבהמית, לעשותו חסיד, צריכה להיות מתוך שמחה.

וכדי לפעול שמחה (בעבודה ביחס ל)נפש הבהמית, בהכרח להשתמש בדבר השייך לנפש הבהמית – "אין שמחה אלא בבשר... אין שמחה אלא בייך".

ובזה גופא – "בזמן שבית-המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר (שהיו אוכלין בשר שלמים לשמחה) ועכשיו שאין בית-המקדש קיים אין שמחה אלא בייך".

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת חיי-שרה, מברכים החודש כסלו ה'תשי"ב – בלתי מוגה)

תפקיד השלוחים - להפיץ ולגלות ש"הוי' אחד ושמו אחד"

"דרכה של חבי"ד ושלוחי חבי"ד היא דווקא מתוך אהבת ישראל ובדרכי נועם ודרכי שלום, כיוון שזוהי מהות חבי"ד וליובאוויטש – אהבת ישראל ואחדות ישראל" □ "ככל שהולך וניתוסף בהתפשטותם של בני ישראל ברחבי העולם, הולך וניתוסף בהצורך לעסוק בהפצת התורה והיהדות במקומות רחוקים – בכוחו ובשליחותו של נשיא דורנו" □ התבטאויות, עובדות והוראות של הרבי בנוגע לעבודת השלוחים ברחבי תבל □ לרגל כינוס השלוחים העולמי, הנערך בשבת-קודש זו בחצרות קודשנו

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

יוכלו לחיות חיי יהדות על-פי התורה.

ובאופן כזה קמו כמה וכמה מרכזים של יהדות בכל קצווי תבל, גם במדינות הרחוקות... ומה מובן שכל שהולך וניתוסף בהתפשטותם של בני ישראל ברחבי העולם, הולך וניתוסף בהצורך לעסוק בהפצת התורה והיהדות במקומות רחוקים – בכוחו ובשליחותו של נשיא דורנו, שכן, לולי זאת אין להתיישב במקום שרחוק מחיי יהדות, כפסק-דין הרמב"ם ש"צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם", שמה מובן שצריך לדור במקום של יהודים שומרי תורה ומצוות כו', ורק בכוחו ובשליחותו של נשיא הדור יכולים וצריכים להתיישב במקום שרחוק מחיי יהדות, כדי להפיץ שם תורה ויהדות, עד שיעשו ממנו מקום של יהדות, כולל ובמיוחד – הקמת סניפים של תומכי-תמימים...

"גדיים נעשו תיישים"

אגב, מספר ימים לאחר השמעת השיחה הנ"ל (פרשת נח), נקראו לחררו של הרבי חברי

בהתוועדות שבת-קודש פרשת נח תשמ"ט השמיע הרבי דברים ייחודיים על תולדות מפעל השליחות ועל פועלם של השלוחים בעולם ('התוועדות' תשמ"ט כרך א עמ' 304 ואילך). בין השאר אמר:

בימינו אלו נמצאים יהודים גם בחלקי העולם שבדורות שלפני זה לא דרכה בהם רגלו של יהודי – כמו אמריקה... ועל דרך זה בנוגע לאוסטרליה, שבדורות הקודמים היתה ארץ גזירה, שאלה הגלו חוטאים ופושעים... וברבות הימים נעשתה מקום יישוב על דרך הרגיל...

ונה, לאחרי שיהודים התיישבו גם במקומות הרחוקים, בכל קצווי תבל – הוצרך גם לעסוק בהפצת התורה והיהדות כו' גם במקומות אלו. ובעניין זה השתדל ביותר כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (וגם אביו, כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע) – לשלוח שלוחים גם למקומות הרחוקים שבהם התיישבו בני ישראל; שלוחים שיעסקו בהפצת התורה והיהדות, כולל ובמיוחד על-ידי הקמת מוסדות חינוך, חדרים וישיבות, בתי-ספר לנערות וכו' וכו', כדי שהיהודים הנמצאים במקומות אלו